

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: ولادیمیر پراخواتیلوف (VLADIMIR PROKHVATILOV)

برگردان: ا. م. شیری

۲۰ جون ۲۰۲۴

چرخش عربستان سعودی و پایان دوران دالره‌های نفتی

عربستان سعودی امکان پیوستن به بریکس را بررسی می‌کند

به گزارش «Nasdaq»، عربستان سعودی از تمدید قرارداد با آمریکا دایر بر فروش اجباری نفت تنها به دلار آمریکا خودداری کرد. تصمیم عربستان وضعیت جهانی بازار نفت، گاز و ارز را تغییر می‌دهد.

این قرارداد در ۹ جون ۱۹۷۴ به عنوان تضمین دریافت کمک‌های نظامی و غیره از آمریکا پس از لغو ستندرد طلا در ایالات متحده در سال ۱۹۷۱ و بحران نفتی ۱۹۷۳-۱۹۷۴ منعقد شد.

در بنبوحه بحران مالی جهانی، آمریکا در سال ۱۹۷۴، پیشنهادی به عربستان سعودی داد که سعودی‌ها امکان امتناع از آن را نداشتند. در شبه‌جزیره عربستان ذخایر عظیم نفت کشف شده بودند. اقتصاد آمریکا در آن زمان در حد قابل توجهی در حال کاهش بود و برای حفظ رشد به تزریق خون جدید نیاز داشت. نفت عربستان نقش همان خون جدید را بازی کرد. آمریکا برای امضای توافقنامه‌ای از سعودی‌ها دعوت کرد که بر اساس آن امریکائی‌ها متعهد شدند ضمن تحویل تسلیحات و تکنولوژی‌های جدید، به صنعتی شدن و رشد پزشکی و آموزش در این کشور کمک نمایند. در مقابل، آن‌ها خواستار هماهنگ کردن حجم تولید نفت با واشنگتن، فروش آن عمدتاً به شرکت‌های امریکائی و سرمایه‌گذاری سود حاصله در اوراق قرضه دولتی آمریکا شدند [شاهد زنده هستم که «کمک آمریکا به رشد پزشکی و آموزش» در عربستان به آن منجر شد که سعودی‌ها پس از انحلال اتحاد شوروی در اوایل سال‌های ۱۹۹۰، هزاران پزشک (البته پزشکان درجه ۳-۴) از ویرانه‌های برجای مانده از آن استخدام کردند- مترجم].

فروش نفت به دالر امریکا هدف اصلی بود.

عربستان در آن زمان در روابط با همسایگان خود روزهای سختی را از سر می‌گذراند، حتی در مورد احتمال نابودی فزیک‌ی آن نیز مسائلی مطرح بود. به همین دلیل، سعودی‌ها بی‌درنگ موافقت کردند. توافق دوجانبه به طور خودکار هر پنج سال یکبار تمدید می‌شد. اما اکنون، طرف سعودی ظاهراً از وضعیت خود به عنوان «مخزن گاز یدکی امریکا» خسته شده است.

و این تصمیم سعودی‌ها نویدبخش مشکلات جدی برای امریکاست.

دیوید رایت، نویسنده مالی و مدیر سرمایه‌گذاری در کتاب جدید خود به نام «آتش عقل سلیم»، استدلال می‌کند که قدرت دالر یک عامل کلیدی در تعیین ستندرد بالای زندگی امریکا است و این که «انرژی را نمی‌توان بدون دالر امریکا خرید»، تنها نقطه قوت نیست.

پل هافمن، تحلیلگر مالی معروف امریکائی در پورتال «Nasdaq» می‌نویسد: «قرارداد نفت-دالر که پس از بحران نفتی ۱۹۷۳ رسمیت یافت، عربستان سعودی را ملزم می‌کرد که قیمت نفت صادراتی خود را منحصراً به دالر امریکا تعیین نماید و مازاد درآمد نفتی خود را در اوراق قرضه خزانه‌داری امریکا سرمایه‌گذاری کند. در نقطه مقابل، امریکا از پادشاهی سعودی پشتیبانی و حمایت نظامی کرد. این یک برد-برد برای هر دو بود. امریکا منبع پایدار نفت و بازاری برای بدهی‌های خود به دست آورد و عربستان سعودی امنیت اقتصادی و کلی خود را تضمین کرد [عجب برد- بردی! هم نفت خود را به دالر امریکا بفروش و هم سود حاصل از آن را در اوراق قرضه خزانه‌داری امریکا سرمایه‌گذاری کن، واقعاً مضحک است. مترجم].»

نفت که فقط به دالر امریکا نامگذاری شود، معنایی فراتر از مقوله‌های نفت و امور مالی داشت. توافق التزام به فروش نفت به دالر، وضعیت دالر را به عنوان ارز ذخیره جهانی ارتقا داد. این امر به نوبه خود تأثیر عمیقی بر اقتصاد امریکا گذاشت. تقاضای جهانی برای دالر برای خرید نفت با ارزان‌تر کردن واردات برای مصرف‌کنندگان امریکائی به قوی ماندن ارز کمک کرد. علاوه بر این، ورود سرمایه خارجی به اوراق خزانه‌داری امریکا [کاغذهای باطله-م] از نرخ بهره پائین و بازار انعطاف‌پذیر اوراق قرضه حمایت کرد.»

به عقیده هافمن تسلط دالر نفتی اکنون با جدی‌ترین مشکل خود مواجه است. اگر نفت به ارزی غیر از دالر قیمت‌گذاری شود، تقاضای جهانی برای دالر کاهش می‌یابد و کاهش تقاضا برای دالر به سهم خود می‌تواند به تورم بالاتر، نرخ بهره بالاتر و بازار اوراق قرضه ضعیف‌تر در امریکا منجر شود.

هافمن بر این اعتقاد است، که «سرمایه‌گذاران جهانی باید بدانند که نظم مالی جهانی در سطح کلان، در حال ورود به عصر جدید است. تسلط دالر امریکا دیگر تضمین شده نیست.»

پورتال روسی «نفت‌گاز» می‌نویسد: «علی‌رغم این که در رسانه‌ها قبلاً اطلاعاتی مبنی بر تدارک مقدمات امضای توافقنامه امنیتی جدید بین پادشاهی سعودی و امریکا منتشر شده بود، اما هنوز نشانی از انعقاد یک توافق جدید دیده نمی‌شود. دو طرف برای نخستین بار تصمیم گرفتند که سند امضا شده در ۵۰ سال پیش را تمدید نکنند.

اکنون ریاض می‌تواند نفت خود را به یوان، درهم، یورو، ین بفروشد و می‌تواند به ارزهای دیجیتال روی آورد. اعلامیه سعودی‌ها مبنی بر عدم تمدید این توافق در همان روز اعلام تحریم‌ها علیه روسیه به ویژه، علیه بخش بانکی این کشور انتشار یافت.»

عربستان سعودی از مدت‌ها پیش امکان فروش نفت خود با ارزهای جایگزین را بررسی می‌کرد. یک سال پیش، پادشاهی سعودی برای فروش نفت خود به یوان، با چین قرارداد امضاء کرد. این قرارداد از سوی آمریکا به عنوان یک اقدام غیردوستانه تلقی شد.

خودداری از تمدید قرارداد به این معنی نیست که پادشاهی سعودی فوراً به تجارت نفت خود با ارزهای دیگر روی می‌آورد، اما نشان‌دهنده کاهش تدریجی و نظام‌مند استفاده از دلار آمریکا توسط تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان بزرگ نفت و همچنین، تضعیف دلار آمریکا به عنوان ارز ذخیره جهانی است.

چین تنها کشوری نیست که این پادشاهی آماده تجارت با ارزهای ملی است. در اوایل سال ۲۰۲۳، عربستان سعودی قراردادی را با برزیل امضا کرد تا برای خرید نفت، قرار است ریال برزیل را به جای دلار بپذیرد.

علاوه بر این، عربستان سعودی نه تنها آماده تجارت با سایر ارزهای ملی است، بلکه به دنبال ابزارهای دیجیتال جدید نیز می‌باشد. بانک مرکزی عربستان سعودی به عضویت پروژه «mBridge» - بانک تسویه بین‌المللی برای تسهیل پرداخت‌های فرامرزی درآمده است. بانک مرکزی عربستان سعودی در نظر دارد برای بهبود کارایی پرداخت‌های فرامرزی و تسویه حساب بین بانک‌های تجاری، امکان استفاده از ارزهای دیجیتال ملی بانک‌های مرکزی مختلف را بررسی کند.

عربستان سعودی همچنین، امکان پیوستن به گروه بریکس را نیز بررسی می‌کند. روسیه به عنوان یکی از بازیگران کلیدی بریکس، سازوکاری برای پرداخت‌های فرامرزی بر اساس پلتفرم تسویه حساب پل بریکس (BRICS Bridge) به کشورهای عضو پیشنهاد داده است. برای کارکرد این سازوکار، لازم است دارایی‌های دیجیتال بانک‌های مرکزی کشورهای بریکس مشابه توکن‌ها (مجوزها) منتشر شود و ارزش آن‌ها به ارزهای ملی کشورهای شرکت‌کننده در توافق‌نامه مرتبط شود.

ران پل، نماینده سابق کنگره آمریکا، که تفاسیر اقتصادی او وسیعاً دنبال می‌شود، در وبلاگ خود به تضعیف سلطه دلار اشاره کرد.

وی خاطر نشان کرد که ماه گذشته کشورهای بریکس (برزیل، روسیه، هند، چین و افریقای جنوبی) تصمیم گرفتند ۶ کشور جدید شامل ارجنتاین، مصر، اتیوپی، ایران، عربستان سعودی و امارات متحده عربی را به گروه خود اضافه کنند. او در ادامه افزود: «بریکس با تضعیف پایه قدرت آمریکا - دلار به عنوان ارز ذخیره جهانی - به اهداف خود دست یافت».

وی یادآور شد که لوئیز ایناسیو لولا دا سیلوا، رئیس‌جمهور برزیل از کشورهای بریکس خواسته است تا ارزهای خود را ایجاد کنند و هند نیز بر شرکای تجاری خود از جمله، روسیه فشار می‌آورد تا به جای دلار آمریکا، با روپیه هند تجارت کنند.

ران پل همچنین می‌نویسد که چین و سایر کشورهای بریکس نیز اقداماتی را برای بررسی استفاده از طلا به جای دلار در تجارت بین‌المللی به عمل آورده‌اند.

علاوه بر این، وی از توافق هنری کیسینجر با عربستان سعودی که بر اساس آن در ازای حمایت دیپلماتیک و نظامی آمریکا، عربستان سعودی برای معاملات خود در بازار بین‌المللی نفت از دلار استفاده می‌کرد، تمجید کرد.

ران پل خاطر نشان کرد که این دلارهای نفتی «مبنای جایگاه دلار به عنوان ارز ذخیره است و پشت علامت سؤال قرار دادن این وضعیت می‌تواند عواقب گسترده‌ای برای پول آمریکا داشته باشد».

جای تعجب نیست که پل زنگ خطر را حتی قبل از این که سعودی‌ها توافق مذکور را زیر پا بگذارند، به صدا درآورد و خاطر نشان کرد که عربستان سعودی توافق‌نامه‌ای را با برزیل برای پذیرش ارز برزیل به جای دالر برای خرید نفت امضا کرده است و خاطر نشان کرد که اگر عربستان سعودی قراردادهای مشابهی را با سایر کشورهای بریکس امضاء کند، این امر به پایان سلطنت دالر به عنوان ارز ذخیره سرعت می‌بخشد.

ران پل بر این باور است که «دلیل اصلی رد دالر، استفاده از آن به مثابه سلاح است و آخرین نمونه آن اعمال تحریم‌ها علیه روسیه بود».

دالرهای نفتی که نیم قرن پیش متولد شدند، در کمال صداقت به امریکا به عنوان پایه سلطه جهانی آن خدمت کردند و به مثابه «خون» در رگ‌های جنگ‌های بی‌پایانی که امریکا در سراسر جهان به راه انداخت، عمل کردند.

اما حالا دوران دالرهای نفتی به پایان می‌رسد و هژمون فرسوده جهانی در حال ورود به جهانی است که در آن سلطه امریکا از سوی تعداد زیادی از کشورهای جهان زیر سؤال رفته است.

مأخوذ از: [بنیاد فرهنگ ستراتیژیک](#)

۳۰ خرداد- جوزا ۱۴۰۳